

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

14.08.2024 № 70/150-р/к

Справа № 3/03-24-23

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

КРАМАТОРСЬКОЮ МІСЬКОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ
КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної
особи – *Інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – Відповідач, Краматорська МВА)
прийнято розпорядження від 10.09.2022 № 33 «Про встановлення порядку огляду трупа
працівниками закладів охорони здоров'я Краматорської територіальної громади».

Пунктом 5 розпорядження Краматорської МВА від 10.09.2022 № 33 передбачено
транспортування тіл померлих з місця смерті до КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО
ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
виключно СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «РИТУАЛЬНА
СЛУЖБА» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.

За результатами розгляду справи № 3/03-24-23 такі дії Краматорської МВА визнано
порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною
першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної
конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які можуть призвести до
усунення конкуренції.

Відповідача зобов'язано припинити вищезазначене порушення, про що у 3-місячний
строк з дня отримання рішення повідомити Східне міжобласне територіальне відділення
Антимонопольного комітету України з наданням копій підтверджуючих документів.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення
Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали справи
№ 3/03-24-23 про порушення Краматорською МВА законодавства про захист економічної
конкуренції, та подання Третього відділу досліджень та розслідувань Відділення
від 31.07.2024 № 70-03/398-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) До Відділення надійшли заяви про порушення законодавства про захист економічної
конкуренції фізичних осіб Тетяни ДЕМЕНОК (далі – Заявник 1)
(вх. від 11.11.2022 № 70-01/63-Д) та Олександра ВЕРЕЩАГІНА (далі – Заявник 2)
(вх. від 11.11.2022 № 70-01/64-В), колективна заява ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ
САВЕЛЬСВОЇ НАТАЛІЇ АНАТОЛІЇВНИ (реєстраційний номер облікової картки

платника податків *Інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ФОП САВЕЛЬЄВА Н.А.), ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ МАРТИНОВА СЕРГІЯ ВАДИМОВИЧА (реєстраційний номер облікової картки платника податків *Інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ФОП МАРТИНОВ С.В.) б/н та б/д (вх. від 11.11.2022 № 70-01/25-АМ).

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 09.02.2023 № 70/25-рп/к розпочато розгляд справи № 3/03-24-23 за ознаками вчинення Краматорською МВА порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, а саме, дій, які можуть призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, затвердженим наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області (далі – Справа).
- (3) Відділенням листом від 13.02.2023 № 70-02/3-526 надіслано Відповідачу копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 09.02.2023 № 70/25-рп/к про початок розгляду Справи.
- (4) Відділенням листами від 09.02.2023 № 70-02/3-509 та від 09.02.2023 № 70-02/3-510 Заявнику 1 та Заявнику 2 (відповідно) повідомлено про початок розгляду Справи.
- (5) Відділенням листом від 09.02.2023 № 70-02/3-511 ФОП САВЕЛЬЄВІЙ Н.А. та ФОП МАРТИНОВУ С.В. повідомлено про початок розгляду Справи.
- (6) Рекомендованим відправленням № 0600947817601 листом від 31.07.2024 № 70-02/2401е Відділення за місцезнаходженнями Краматорської МВА направило копію подання з попередніми висновками у Справі та повідомлення щодо засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі.
- (7) Відповідно до відмітки на рекомендованому повідомленні про вручення поштового відправлення № 0600947817601 лист від 31.07.2024 № 70-02/2401е, яким до Краматорської МВА було направлено копію подання з попередніми висновками у Справі, отримано 07.08.2024.
- (8) Рекомендованим відправленням № 0600947821668 листом від 31.07.2024 № 70-02/2400е Відділення за місцезнаходженнями ФОП САВЕЛЬЄВОЇ Н.А. (у тому числі до відома ФОП МАРТИНОВА С.В.) направило копію подання з попередніми висновками у Справі та повідомлення щодо засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі.
- (9) Відповідно до відмітки на рекомендованому повідомленні про вручення поштового відправлення № 0600947821668 лист від 31.07.2024 № 70-02/2400е, яким до ФОП САВЕЛЬЄВОЇ Н.А. було направлено копію подання з попередніми висновками у Справі, отримано 06.08.2024.
- (10) Рекомендованим відправленням № 0600947824322 листом від 31.07.2024 № 70-02/2395е Відділення за місцезнаходженням Заявника 1 направило копію подання з попередніми висновками у Справі та повідомлення щодо засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі.
- (11) Рекомендованим відправленням № 0600947822990 листом від 31.07.2024 № 70-02/2398е Відділення за місцезнаходженням Заявника 2 направило копію подання з попередніми висновками у Справі та повідомлення щодо засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі.

- (12) На сайті АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРПОШТА» (<http://ukrposhta.ua>) зафіксовано інформацію, що рекомендовані відправлення № 0600947824322 та № 0600947822990, які направлялись до Заявника 1 та Заявника 2 (відповідно), станом на 08.08.2024 не отримано.
- (13) Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), на офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України (<https://eastmtv.amcu.gov.ua/>) 08.08.2024 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у Справі із зазначенням дати, часу і місця розгляду Справи.

2. ЗАЯВНИКИ

- (14) Заявниками у Справі є:
- фізичні особи Тетяна ДЕМЕНОК та Олександр ВЕРЕЩАГІН;
  - ФОП САВЕЛЬЄВА Н.А., реєстраційний номер облікової картки платника податків *Інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження: *Інформація, доступ до якої обмежено*. Види діяльності: *Інформація, доступ до якої обмежено*;
  - ФОП МАРТИНОВ С.В., реєстраційний номер облікової картки платника податків *Інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження: *Інформація, доступ до якої обмежено*. Основним видом діяльності є *Інформація, доступ до якої обмежено*. Відповідно до запису від 20.02.2023 за № 2002700060002017706 ФОП МАРТИНОВ С.В. припинив підприємницьку діяльність на підставі власного рішення (інформація відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) від 31.05.2024 № 44573914007).

3. ВІДПОВІДАЧ

- (15) Відповідачем у Справі є Краматорська МВА.
- (16) Відповідно до інформації, розміщеної в ЄДР, Краматорська МВА є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи *Інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження: *Інформація, доступ до якої обмежено*. Основним видом діяльності є *Інформація, доступ до якої обмежено*.
- (17) Згідно з відомостями, що містяться в ЄДР, Краматорська МВА є органом державної влади.
- (18) Відповідно до абзацу першого частини першої статті 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» для виконання повноважень місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених цим Законом, в районі відсічі збройної агресії російської федерації, зокрема в районі проведення антитерористичної операції можуть утворюватися військово-цивільні адміністрації.
- (19) Абзацом четвертим частини першої статті 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» передбачено, що військово-цивільні адміністрації населених пунктів - це тимчасові державні органи, що здійснюють на територіях відповідних територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України, повноваження сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, сільських, селищних, міських голів та інші повноваження, визначені цим Законом.

- (20) Відповідно до абзацу першого частини другої статті 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» військово-цивільні адміністрації є юридичними особами публічного права і наділяються цим та іншими законами повноваженнями, у межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (21) Пунктом 17 частини першої статті 4 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» до повноважень військово-цивільних адміністрацій, зокрема, віднесено вирішення питань про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку із похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; надання допомоги на поховання громадян в інших випадках, передбачених законодавством; забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони.
- (22) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції». Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (23) Відповідно до вказаних законодавчих норм реалізація Краматорською МВА покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (24) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Краматорської МВА із суб'єктами господарювання, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію.

4. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (25) Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (26) Відповідно до статті 2 Закону України «Про поховання та похоронну справу»:
- поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству;
  - ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (27) Згідно зі статтею 3 Закону України «Про поховання та похоронну справу» правову основу діяльності в галузі поховання становлять Конституція України, цей Закон, інші закони України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.
- (28) Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої

влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

- (29) Статтею 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» також, зокрема, передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції: створюють ритуальні служби; здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності; здійснюють інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.
- (30) Питання доставки трупа у морг регулюється Правилами проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів в бюро судово-медичної експертизи, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.07.1995 за № 257/793 (далі - Правила проведення судово медичної експертизи (досліджень) трупів в бюро судово медичної експертизи).
- (31) Відповідно до пункту 1.9. Правил проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів в бюро судово-медичної експертизи відповідальність за доставку трупа, його одягу та інших предметів, що безпосередньо мають відношення до трупа, у морг покладається на особу, яка призначила експертизу, і здійснюється бригадами, склад яких відповідно до місцевих умов комплектується з працівників органів Міністерства внутрішніх справ, або з працівників інших служб, що спеціалізуються на цьому.

У випадках смерті в лікувально-профілактичних установах організація доставки трупа до моргу покладається на керівника даної установи.

У випадках, коли бригада швидкої медичної допомоги констатувала смерть особи, що померла на вулиці або в іншому громадському місці, доставка трупа до моргу здійснюється цією бригадою. При цьому лікар (фельдшер) бригади зобов'язаний надати черговому санітару моргу заповнений відривний талон до «Супровідного листа».

- (32) Встановлення факту смерті людини під час воєнного стану на території України здійснюється у відповідності до Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.03.2022 № 177/450/46, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10.03.2022 за № 317/37653 (далі – Порядок взаємодії).
- (33) Транспортні засоби, що здійснюють перевезення тіл померлих, повинні відповідати вимогам наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 22.06.2006 № 208 «Про запровадження ритуальної символіки на автотранспортних засобах суб'єктів господарювання, що надають ритуальні послуги з перевезення тіла померлого», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 808/12682 (далі – Наказ № 208), в частині ритуальної символіки на автотранспортних засобах, що надають ритуальні послуги з перевезення тіла померлого, відповідно до її опису, та гігієнічним вимогам до перевезення, визначених пунктом 5 Державних санітарних правил та норм «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» ДСанПіН 2.2.2.02899, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.07.1999 № 28 (далі - Гігієнічні вимоги).
- (34) Таким чином, транспортування тіл померлих з місця смерті до бюро судово-медичних експертиз та патологоанатомічних установ здійснюється:

- бригадами, склад яких відповідно до місцевих умов комплектується з працівників органів Міністерства внутрішніх справ, або з працівників інших служб, що спеціалізуються на цьому;
- бригадами швидкої медичної допомоги, у випадку констатації смерті особи, що померла на вулиці або в іншому громадському місці,

а транспортні засоби, що здійснюють таке перевезення повинні відповідати вимогам Наказу № 208 та Гігієнічним вимогам.

- (35) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про поховання та похоронну справу» нормативно-правові акти в галузі поховання складаються, зокрема з необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення.
- (36) Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення затверджений наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі – Перелік вимог).
- (37) Перелік вимог визначає необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання померлих та ритуального обслуговування населення в населених пунктах України.
- (38) Згідно з пунктом 2 Переліку вимог поховання тіла померлого покладається на виконавця волевиявлення померлого. Якщо у волевиявленні померлого немає вказівки на виконання волевиявлення чи в разі відмови виконавця від виконання волевиявлення померлого, поховання здійснюється чоловіком (дружиною), батьками (усиновителями), дітьми, сестрою, братом, дідом або бабою, онуком (правнуком), іншою особою, яка зобов'язалася поховати померлого (далі - Замовник).
- (39) Пунктом 3 Переліку вимог передбачено, що на підставі свідоцтва про смерть Замовник звертається до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладання відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання не пізніше ніж за 24 години до їх проведення.
- (40) Згідно з пунктом 4 Переліку вимог надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (41) Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг затверджений наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг).
- (42) До складу Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг входять:
  1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
  2. Оформлення свідоцтва про поховання.
  3. Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
  4. Монтаж та демонтаж надмогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу.
  5. Кремація тіл померлих.

6. Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.
  7. Зберігання урн з прахом померлих у кремації.
  8. Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.
  9. Запаювання оцинкованої труни.
  10. Замощування урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (43) Частиною першою статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» передбачено, що надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
  - (44) Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
  - (45) Враховуючи наведене, ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, крім ритуальних служб, може здійснюватися за договором суб'єктами господарювання різних форм власності.
  - (46) Згідно з пунктом 8 Переліку вимог Замовник має право вибрати виконавця послуг серед суб'єктів господарювання, які уклали договори про надання ритуальних послуг. Інформація про виконавців послуг доводиться до відома Замовника до моменту укладання договору-замовлення.
  - (47) Отже, транспортування тіл померлих з місця смерті до бюро судово-медичних експертиз та патологоанатомічних установ не входить до складу Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг та впливає на ринок ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

5. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5.1. АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ ВІДПОВІДАЧА

- (48) Краматорська МВА прийняла розпорядження від 10.09.2022 № 33 «Про встановлення порядку огляду трупа працівниками закладів охорони здоров'я Краматорської територіальної громади» (далі – Розпорядження).
- (49) Пунктом 1 Розпорядження передбачено: *«Визначити місцем огляду трупів приміщення патологоанатомічного відділення Комунального некомерційного підприємства «Міська лікарня № 3» Краматорської міської ради. Огляд трупів проводити співробітниками патологоанатомічного відділення Комунального некомерційного підприємства «Міська лікарня № 3»».*
- (50) Пунктом 5 Розпорядження визначено: *«Транспортування трупів до місця огляду трупів – патологоанатомічного відділення Комунального некомерційного підприємства «Міська лікарня № 3», здійснювати виключно транспортом та співробітниками Спеціалізованого комунального підприємства «Ритуальна служба» Краматорської міської ради на підставі наявності довідки про огляд трупа співробітниками національної поліції або направлення на патологоанатомічний розтин».*

- (51) У пункті 6 Розпорядження зазначено наступне: *«Патологоанатомічному відділенню Комунального некомерційного підприємства «Міська лікарня № 3» приймати тіла померлих виключно від Спеціалізованого комунального підприємства «Ритуальна служба» Краматорської міської ради СКП «РИТУАЛЬНА СЛУЖБА» на підставі наявних відповідних документів від співробітників національної поліції – довідки, направлення на судово-медичну експертизу, протоколу, тощо».* (мова оригіналу).
- (52) Отже, внаслідок прийняття Краматорською МВА Розпорядження СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «РИТУАЛЬНА СЛУЖБА» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (далі – СКП «РС») отримало виключні повноваження щодо здійснення транспортування тіл померлих з місця смерті та здачі тіл померлих до КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (далі – КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР).
- (53) Відповідно до пункту 3 розділу II Порядку взаємодії працівникам закладів охорони здоров'я дозволяється видавати лікарські свідоцтва про смерть та проводити видачу/захоронення тіл без направлення на судово-медичну експертизу за умови огляду трупа працівником закладу охорони здоров'я на місці перебування трупа зі встановленням факту відсутності ознак насильницької смерті або на підставі наявної медичної документації із закладів охорони здоров'я (без уточнення).
- (54) Пунктом 4 розділу II Порядку взаємодії передбачено, що невидача лікарського свідоцтва про смерть відповідно до пункту 3 може бути зумовлена лише прямою письмовою вказівкою з боку органів військової адміністрації, Служби безпеки України та інших уповноважених органів.
- (55) Згідно з пунктом 6 розділу IV Порядку взаємодії транспортування трупа людини з ознаками насильницької смерті чи підозри на таку до бюро судово-медичних експертиз здійснюється згідно із регіональними умовами.
- (56) Отже, Порядок взаємодії не містить положень, відповідно до яких військові адміністрації наділені повноваженнями щодо надання окремим суб'єктам господарювання виключних повноважень щодо здійснення транспортування тіл померлих з місця смерті та здачі тіл померлих до медичних закладів, що здійснюють судово-медичні експертизи.
- (57) Краматорська МВА, прийнявши Розпорядження, надала СКП «РС» виключне право на здійснення транспортування тіл померлих з місця смерті до КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР та встановила для КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР вимогу щодо приймання тіл померлих виключно від СКП «РС».
- (58) СКП «РС» є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи *Інформація, доступ до якої обмежено*, дата та номер запису про проведення державної реєстрації 23.12.2004 № 12701200000000316; місцезнаходження: *Інформація, доступ до якої обмежено*.
- (59) Згідно з витягом з ЄДР від 23.07.2024 № 33336017 основним видом діяльності СКП «РС» є *Інформація, доступ до якої обмежено*.
- (60) Відповідно до статуту СКП «РС», затвердженого розпорядженням начальника Краматорської МВА від 09.11.2022 № 92 (далі – Статут), СКП «РС» створене КРАМАТОРСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.
- (61) Статутом передбачено, що метою діяльності СКП «РС», зокрема, є здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних

послуг, реалізація предметів ритуальної належності, транспортування тіл померлих до моргу.

- (62) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» СКП «РС» є суб'єктом господарювання та діє на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.
- (63) Внаслідок отримання виключного права на здійснення транспортування тіл померлих з місця смерті до бюро судово-медичних експертиз та патологоанатомічних установ СКП «РС» отримала можливість відразу після прибуття на місце смерті укласти з особами, що зобов'язалися поховати померлого, договір-замовлення на організацію та проведення поховання померлого, надання ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.

5.2. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (64) Згідно зі статтею 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибрати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (65) Відповідно до інформації СКП «РС», наданої листом від 04.01.2023 № 01/7-03 (вх. від 17.01.2023 № 70-01/139) (далі – Лист № 01/7-03), в межах міста Краматорськ Донецької області ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг у 2022 році, окрім СКП «РС», надавали такі суб'єкти господарювання:
- ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ ДМИТРИЄВ ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ (далі – ФОП ДМИТРИЄВ Д.О.);
  - ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ ЛАЗУРЕНКО ВАЛЕНТИНА ПАНКРАТІВНА (далі – ФОП ЛАЗУРЕНКО В.П.);
  - ФОП МАРТИНОВ С.В.;
  - ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ ЛАВРЕНТ'ЄВА ВІКТОРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА (далі – ФОП ЛАВРЕНТ'ЄВА В.В.);
  - ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ ШЕВЕЛА ВІТАЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (далі – ФОП ШЕВЕЛА В.М.);
  - ФОП САВЕЛЬЄВА Н.А.
- (66) Згідно з інформацією, наданою СКП «РС» Листом № 01/7-03, протягом 2022 року ФОП ДМИТРИЄВ Д.О., ФОП ЛАЗУРЕНКО В.П. та ФОП МАРТИНОВ С.В. здійснювали діяльність на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, на підставі договорів про надання ритуальних послуг, укладених з СКП «РС», а ФОП ЛАВРЕНТ'ЄВА В.В., ФОП ШЕВЕЛА В.М. та ФОП САВЕЛЬЄВА Н.А. надавали такі послуги без укладання договорів.
- (67) Відповідно до інформації, наданої Краматорською МВА листом від 29.01.2024 № 01-29/2020 (вх. від 02.02.2024 № 70-01/209), протягом 2023 року в межах міста Краматорська послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, окрім СКП «РС», надавалися ФОП ДМИТРИЄВИМ Д.О. та

ФОП САВЕЛЬЄВОЮ Н.А.

- (68) Аналіз інформації щодо обсягів надання ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, наданої СКП «РС» листом від 04.01.2023 № 01/7-03, показав, що з 01.01.2022 по 01.09.2022 частка СКП «РС» на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, складала близько 22 %, а з 01.09.2022, тобто з моменту прийняття Розпорядження, по 01.12.2022 частка СКП «РС» на зазначеному ринку зросла до 85 %.
- (69) Аналіз зміни часток суб'єктів господарювання на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області протягом періоду 2022 року наведений в таблиці № 1.

Таблиця № 1

№ з/п	Суб'єкт господарювання	Обсяг ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком	Частка в період з 01.01.2022 по 01.09.2022 (до періоду дії Розпорядження)	Обсяг ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком	Частка в період з 01.09.2022 по 01.12.2022 (в період дії Розпорядження)
1	СКП «РС»	311	22 %	354	85 %
2	ФОП ДМИТРИЄВ Д.О.	195	15 %	0	0 %
3	ФОП ЛАЗУРЕНКО В.П.	141	11 %	1	0,3 %
4	ФОП МАРТИНОВ С.В.	240	18 %	40	9,7 %
5	ФОП ЛАВРЕНТ'ЄВА В.В.	449	34 %	21	5 %
6	ФОП ШЕВЕЛА В.М.				
7	ФОП САВЕЛЬЄВА Н.А.				
Всього		1 336	100 %	416	100 %

- (70) Отже, після прийняття Краматорською МВА Розпорядження частка на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області у СКП «РС» з 22 % збільшилась до 85 %, при цьому, обсяги надання зазначених послуг у інших суб'єктів господарювання значно зменшились.
- (71) Протягом 2023 року – січня-липня 2024 року, в період дії Розпорядження, ситуація на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області суттєво не змінилась.
- (72) Отже, прийняття Краматорською МВА Розпорядження стосовно надання СКП «РС» виключних повноважень щодо транспортування тіл померлих з місця смерті до бюро судово-медичних експертиз та патологоанатомічних установ призвело до зміни структури ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області. При цьому, СКП «РС» набуло ринкової влади не за рахунок власних досягнень, а внаслідок прийняття Краматорською МВА Розпорядження.

- (73) Обставини, що усувають або зменшують можливість суб'єктів господарювання, зокрема, для доступу до ринку, визначають як бар'єри входу на ринок. Бар'єром входу на ринок ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в межах міста Краматорськ Донецької області у цьому випадку є прийняття Краматорською МВА Розпорядження.
- (74) Разом із тим наявність таких бар'єрів входу на ринок призводить до надання окремому суб'єкту господарювання (СКП «РС») певних переваг, які ставлять його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в межах міста Краматорськ Донецької області, оскільки такі дії органу державної влади замінюють власні досягнення суб'єкта господарювання як джерело здобуття ним переваг у конкуренції, за допомогою зовнішніх чинників: прийняття Розпорядження.
- (75) За таких умов дія конкурентних механізмів спотворюється, а суб'єкти господарювання втрачають мотивацію для змагання на ринку, зменшення витрат, підвищення якості надання послуг тощо. Надання виключних прав на здійснення певних видів діяльності також оцінюється як надання переваг суб'єкту господарювання, що, як наслідок, може створювати для такого суб'єкта господарювання привілейовану позицію на ринку порівняно з конкурентами та впливати на умови конкуренції.
- (76) Тобто надання переваг створює нерівні умови конкуренції і, як наслідок, відбувається усунення з ринку інших суб'єктів господарювання до такої міри, що це впливає, зокрема, на можливість вибору споживачів, а також на умови обігу товарів на ринку і може призвести до усунення конкуренції на наявному конкурентному ринку.
- (77) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» дії визнаються антиконкурентними, якщо вони призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (78) Таким чином, дії Краматорської МВА, що полягають у прийнятті Розпорядження, яким передбачено транспортування тіл померлих з місця смерті до КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР виключно СКП «РС», можуть призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА НАСЛІДКИ АНТИКОНКУРЕНТНИХ ДІЙ

- (79) Згідно зі статтею 13 Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом.
- (80) Господарським кодексом України передбачено, що:
- одним із загальних принципів господарювання в Україні є рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання (частина перша статті 6 Господарського кодексу України);
  - органам державної влади, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством (частина третя статті 18 Господарського кодексу України);
  - органам державної влади, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом

порушують правила конкуренції (частина друга статті 25 Господарського кодексу України).

- (81) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (82) Згідно з частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами державної влади. Частина друга статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що органи влади зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (83) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку.
- (84) Тобто, виконання органами державної влади зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (85) У розумінні частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (86) Отже, нормами законодавства про захист економічної конкуренції не допускається негативний вплив органів державної влади на конкуренцію. При цьому, варто зазначити, що встановлення органами Антимонопольного комітету України факту завдання шкоди конкуренції такими антиконкурентними діями (бездіяльністю) не є необхідним.
- (87) Достатнім є високий ступінь імовірності настання антиконкурентних наслідків за результатами конкретних управлінських рішень, дій (бездіяльності) органів державної влади.
- (88) Краматорська МВА прийняла Розпорядження, яким передбачено виключне право СКП «РС» на транспортування тіл померлих з місця смерті до КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР, що, в свою чергу, може призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області.

- (89) Таким чином, дії Краматорської МВА, що полягають у прийнятті Розпорядження, яким передбачено транспортування тіл померлих з місця смерті до КНП «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КМР виключно СКП «РС», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які можуть призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТА МІРКУВАННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЗАЯВНИКІВ

- (90) На подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано до Краматорської МВА листом від 31.07.2024 № 70-02/2401е, Відповідач заперечень та міркувань не надав.
- (91) На подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано до ФОП САВЕЛЬЄВОЇ Н.А. (у тому числі до відома ФОП МАРТИНОВА С.В.) листом від 31.07.2024 № 70-02/2400е, заперечень та міркувань до Відділення не надходило.
- (92) На подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано до Заявника 1 листом від 31.07.2024 № 70-02/2395е, Заявник 1 заперечень та міркувань не надав.
- (93) На подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано до Заявника 2 листом від 31.07.2024 № 70-02/2398е, Заявник 2 заперечень та міркувань не надав.

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (94) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться, що дії КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ, які полягають у прийнятті розпорядження від 10.09.2022 № 33 «Про встановлення порядку огляду трупа працівниками закладів охорони здоров'я Краматорської територіальної громади», яким передбачено транспортування тіл померлих з місця смерті до КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ виключно СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «РИТУАЛЬНА СЛУЖБА» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які можуть призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області.
- (95) Згідно із частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-ІХ від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *Інформація, доступ до якої обмежено*; місцезнаходження: *Інформація, доступ до якої обмежено*), які полягають у прийнятті розпорядження від 10.09.2022 № 33 «Про встановлення порядку огляду трупа працівниками закладів охорони здоров'я Краматорської територіальної громади», яким передбачено транспортування тіл померлих з місця смерті до КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКА ЛІКАРНЯ № 3» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ виключно СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «РИТУАЛЬНА СЛУЖБА» КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які можуть призвести до усунення конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, в територіальних межах міста Краматорськ Донецької області.

2. Зобов'язати КРАМАТОРСЬКУ МІСЬКУ ВІЙСЬКОВУ АДМІНІСТРАЦІЮ КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *Інформація, доступ до якої обмежено*) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, про що у 3-місячний строк з дня отримання рішення повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України з наданням копій підтверджуючих документів.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК